

Oliva, Martin

### Centrální část Drnholecké pahorkatiny

In: Oliva, Martin. *Gravettien na Moravě*. Klápště, Jan (editor); Měřínský, Zdeněk (editor). Brno: [Masarykova univerzita, Filozofická fakulta], 2007, pp. 70

ISBN 9788025410103

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/127366>

Access Date: 02. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

## CENTRÁLNÍ ČÁST DRNHOLECKÉ PAHORKATINY

### 24. Jiřice (okr. Znojmo)

I. *Poloha*: neznámá, bezvýsledné zůstalo i pátrání J. Kovárníka (ústní informace)

II. *Výzkumy*: odkryl J. Kaufman 19. 6. 1964 ve vybagrovaných silážních jamách

III. *Stratigrafie* (dle údajů J. Kaufmana v muzeu v Moravském Krumlově): pod 35 cm ornice se nacházela 165 cm mocná vrstva žluté spraše s občasnými shluky drobného kamení. Spraš nasedala na cca 60 cm mocnou vrstvu zeleného odstínu a na přechodu obou poloh byla patrná vrstvička hnědě zbarvené spraše (1–1,5 cm).

IV. *Datování*: bez podkladů

V. *Fauna*: žádná zmínka

VI. *Nálezové struktury*: na dně silážní jámy se nacházela obdélníková skříňka 40x30x35 cm, sestavená z hrubých kamenů, z nichž některé byly očazené. Uprostřed schránky byly na sobě do sloupku naskládány kamenné kotouče o průměru 7 až 10 cm. Dva větší kotouče byly ještě šikmo přiklopené z protilehlých stran (obr. 58).

VII-VIII. *Štípaná ani kostěná industrie* se nevyskytla

IX. *Ozdobné či umělecké předměty* chybí

X. *Zvláštní artefakty*: souprava 16 mezikruží z měkké horniny (petrografická determinace zatím chybí), a to 2 větší, 8 menších a 6 zlomků. Větší kruhy mají vnější průměr 177–220 mm a 130–143 mm s malým vnitřním provrtem o průměru 25 a 19 mm. Větší kruh má tloušťku 36 mm, menší 50 mm. Vnější průměry menších kruhů se pohybují mezi 93 a 72 mm, vnitřní otvory jsou však u nich rozměrnější (22–35 mm) než u dvou zmíněných kruhů většího průměru. Horní a dolní plochy kruhů jsou vcelku rovné, neopracované, sledující přirozené foliační plochy použité horniny. Vnitřní perforace svírají s plochami úhel 65–80 stupňů a stejný sklon (a stejně orientovaný) mají i pláště kotoučů. Jen u jediného artefaktu (u něhož je otvor dle pracovních stop spíše vyfukán) je směr provrtu na plochu přibližně kolmý. Otvory byly nějakým způsobem vykružovány

do měkkého poddajného materiálu, protože v místech, kde svírají s plochou ostrý úhel, bývá jejich okraj zvýšený a na protilehlém okraji (s tupým úhlem) naopak snížený, jak se materiál deformoval vyvíjeným tlakem. Na povrchu plochy v okolí perforací jsou nadto patrné koncentrické a radiální praskliny, vzájemně zkřížené. Práce se tedy musela dát za značného tlaku na plochu tvárného disku.

Kotouče mají nejbližší analogie (arci pečlivěji opracované) ve dvou kamenných mezikruzích z gravettienského hrobu Brno II, jiných dvou z blízkosti hromadné depozice lidských kostí v Předmostí, dále ve dvou kruzích z Pavlova I, zlomku z Dolních Věstonic I, a v několika dalších fragmentech z povrchových nálezů (viz níže).

XI. *Interpretace* tohoto nálezu je velmi delikátní. Připustíme-li, že je paleolitického stáří (což se s ohledem k popsané stratigrafii a k datovaným analogiím artefaktů zdá nepochybné), pak jej můžeme nejspíše interpretovat jako zcela ojedinělý depot nějakých rituálních rekvizit, resp. jejich polotovarů.

XII. *Uloženo*: Městské muzeum v Moravském Krumlově

XIII. *Literatura*: OLIVA 1996a, 369 (zmínka); 2003b, 120–121; 2006.

## ZÁPADNÍ MORAVA

### 25. Kožichovice (okr. Třebíč)

I. *Poloha*: neznámá, dle ulpívající spraše a absence stop rzi lze soudit, že industrie pochází z intaktní sprašové polohy

II. *Původ kolekce*: ze sbírky V. Grosse

III-VI. O *stratigrafii* a nálezových okolnostech chybí údaje

VII. *Štípaná industrie* je vyrobena výlučně z pazourku. Z retušovaných nástrojů se vyskytl jen proximální fragment čepele s otupeným bokem (obr. 57: 1), podstatně početnější je debitáž: 2 úštěpy s kúrou, 17 preparačních úštěpů, 1 kortikální a 3 semikortikální čepele, 10 preparačních čepelí



Obr. 58 Jiřice (okr. Znojmo), depot kamenných kruhů, rek. původního uložení. Reconstitution du dépôt de disques perforés de Jiřice.